

SLAPPE BODEM

sterke samenwerking

Geacht AB-lid,

Van harte gefeliciteerd met uw verkiezing in het Algemeen Bestuur! Wellicht komt uw partij in de positie om een coalitie te vormen, wellicht helpt u uw waterschap besturen vanuit de oppositie. In beide gevallen vraag ik uw aandacht voor het thema **BODEMDALING**. Ik reik u met deze brief graag een aantal suggesties aan die u kunt benutten in de komende bestuursperiode.

LEEFOMGEVING ONDER DRUK

Bodemdaling zorgt in het westen en noorden van Nederland voor uitstoot van broeikasgassen, een hoger waterveiligheidsrisico en voor schade aan infrastructuur, openbare ruimte, funderingen van gebouwen. Dit gaat waterschappen direct aan: hoge kosten voor aanleg, beheer en onderhoud van infrastructuur (voor waterschappen die wegbeheerder zijn), kunstwerken en dijken, de toename van watervraag voor bebouwde gebieden en het tegengaan van uitstoot van broeikasgassen uit veenweidegebieden. Door klimaatverandering neemt de snelheid en overlast door bodemdaling ook nog eens toe. Dat geldt ook voor de stijgende zeespiegel, waardoor de dalende gebieden relatief nog kwetsbaarder worden. Dit zet de kwaliteit van dorpen, steden en het landelijk gebied onder druk. Waterschappen doen er daarom goed aan om bodemdaling en de gevolgen ervan te erkennen en tegen te gaan.

WATER EN BODEM STUREND

Het Rijk heeft aan provincies gevraagd om op basis van onder meer het principe 'water en bodem sturend' de

ruimtelijke puzzel te gaan leggen voor de toekomstige ontwikkeling van Nederland. Dit is een grote omslag in de ruimtelijke ordening, waar vaak het water- en bodemsysteem werd aangepast aan de gewenste functie. Het tegengaan van bodemdaling is direct gekoppeld aan het uitgangspunt 'water en bodem sturend'. Voor waterschappen betekent dit een andere, actievere rol om de kennis over het water- en bodemsysteem tijdig in te brengen in ruimtelijke processen.

OPLOSSINGEN

In de laatste vier jaar is het inzicht versterkt dat de aanpak van bodemdaling urgent is. Gemeenten, waterschappen, provincies en Rijk werken daarom samen met kennisinstituten, bedrijven en inwoners aan oplossingen, onder meer met het Platform Slappe Bodem (PSB) en het Kenniscentrum Bodemdaling en Funderingen (KBF).

Voor de toekomst van de landelijke gebieden die met bodemdaling te kampen hebben, is en wordt veel onderzoek gedaan en is kennis aanwezig. Waterschappen hebben zelf veel kennis en informatie. Zij spelen dan ook een rol in het beschikbaar stellen

van deze kennis en het effectief toepassen ervan.

Ook interessant:

op 19 juni en 3 juli 2023 in de avond organiseren wij speciaal voor Staten- en waterschapsleden twee webinars over bodemdaling, oorzaken, gevolgen en aanpak. U bent van harte welkom! Ga hiervoor naar www.slappebodem.nl

Online en in de bijlage vindt u de infographic 'Bodemdaling remmen we samen' met een overzicht van de problematiek en de aanpak.

VEENWEIDEN EN KLEIGEBIEDEN

Bodemdaling zal zowel in de veenweiden als in de kleigebieden geminimaliseerd moeten worden, ook om veiligheid en beheer op lange termijn te verzekeren.

Veenweidegebieden zullen, om bodemdaling en daarmee de uitstoot van broeikasgassen terug te dringen, volgens het klimaatakkoord in de toekomst natter moeten worden. Daardoor worden ze minder geschikt voor agrarisch gebruik. Provincies, waterschappen en gemeenten geven in gebiedsprocessen samen met bewoners en bedrijven invulling aan de doelstellingen die door het Rijk zijn vastgesteld. Daarbij hebben de provincies het voortouw. Door nauwe samenwerking, het stimuleren van onderzoek en de toepassing van innovaties en lokale gebiedskennis over het water- en bodemsysteem, spelen waterschappen een cruciale rol in het vinden van nieuw perspectief voor de bewoners en gebruikers van veenweidegebieden binnen de mogelijkheden van het water- en bodemsysteem.

Ook in kleigebieden spelen problemen met bodemdaling door verdroging, waardoor schade ontstaat aan gewassen en gebouwen. Daardoor zijn ingrepen in de waterhuishouding nodig.

BOUWOPGAVE **Nieuwbouw**

Door bodemdaling bestendig te bouwen en gebruik te maken van lichtgewicht ophogetechnieken, is bouwen op slappe bodem goed mogelijk. Zo kunnen we ervoor zorgen dat er op een duurzame manier gebouwd kan worden op basis van het water- en bodemsysteem, zonder daarbij een probleem voor de toekomst te creëren. Er is inmiddels veel kennis opgebouwd en er zijn nieuwe technieken ontwikkeld. Het is van belang deze kennis ook toe te passen en verder te gaan met het ontwikkelen van innovaties. Provincies hebben een rol in het aanwijzen van de plekken waar het water- en bodemsysteem geschikt is voor bebouwing, mede op basis van de expertise van de waterschappen. Waar dit niet zo is en er toch gebouwd moet worden om andere redenen, hebben waterschappen een grote rol in het stellen van randvoorwaarden waarbinnen bebouwing mogelijk is. Zo worden bouwers gestimuleerd om duurzame keuzes te maken voor de langere termijn.

Bestaande bebouwing

Voor het oplossen van het woningtekort is niet alleen nieuwbouw van belang, maar ook het behoud van de bestaande woningen, kwalitatief en kwantitatief. Hier speelt bodemdaling een andere rol dan bij nieuwbouw en moet de koppeling gezocht worden met de energietransitie en klimaatadaptatie, waarbij waterschappen met gemeenten optrekken. Speciale aandacht is nodig voor verdroging (grondwater) en de gevolgen voor funderingen van oudere gebouwen, ook in de bebouwingslinten in het landelijk gebied. Eigenaren kunnen worden ondersteund bij funderingsherstel en preventie van funderingsschade. Waterschappen kunnen gemeenten ondersteunen bij het wel of niet invoeren van (actieve) grondwaterpeilbeheer. Daarvoor is voldoende aanvoer van oppervlaktewater nodig, dat het waterschap dan wel moet kunnen leveren. Ook kunnen waterschappen gemeenten ondersteunen bij het bodemdalingbestendig en klimaatadaptief maken van de openbare ruimte, bijvoorbeeld door een actieve rol in de werkregio's van het Delta-programma Ruimtelijke Adaptatie en het stimuleren van kennisontwikkeling en -beschikbaarheid.

SAMENWERKING

Om schade te voorkomen, is een integrale, nationale aanpak nodig waarin alle overheidslagen, maar ook inwoners en bedrijven, een rol hebben. Bodemdaling is een nationale problematiek, die nationaal aangepakt moet worden. Geen enkele overheidslaag heeft de sleutel tot de oplossing. Het vergt samenwerking om bodemdaling

onder controle te krijgen. Het is voor de provincie dan ook van belang om met alle partijen in gesprek te zijn en te blijven over de gedeelde verantwoordelijkheid

Het Platform Slappe Bodem (PSB) kan hier een rol in spelen. Het PSB is een netwerksamenwerking van 23 gemeenten, 6 waterschappen en 2 provincies. Het doel van deze samenwerking is om bodemdaling in bebouwde en landelijke gebieden duurzaam en betaalbaar onder controle te krijgen en waar mogelijk te stoppen.

Daarnaast kunt u terecht bij het **Kenniscentrum Bodemdaling en Funderingen** (KBF). In het document [wiekantwaden.pdf](#) (ook bijgevoegd) staan concrete suggesties voor het provinciale beleid en coalitieprogramma.

Zoals gezegd organiseert het PSB, samen met het KBF, op 19 juni en 3 juli 2023 in de avond webinars voor Staten- en waterschapsleden over bodemdaling, oorzaken, gevolgen en aanpak. Deelname is gratis. Ga voor meer informatie naar www.slappebodem.nl

Tot slot nodig ik u alvast van harte uit om deel te nemen aan het Nationaal Congres Bodemdaling, dat op 16 november 2023 in Amsterdam zal plaatsvinden.

Met vriendelijke groet,

Michel Klíjmij-van der Laan
voorzitter Platform Slappe Bodem

Download voor meer verdieping

Klik op onderstaande regels om te downloaden:

- **Wie kan wat doen**
- **Infographic bodemdaling remmen we samen**
- **Illustratie wegen op slappe bodem**